



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA VEST

Concluziile
Conferinței internaționale
„Femeile rome pentru egalitatea de șanse”

Organizată în cadrul proiectului
"Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii "
Timișoara 30 iunie – 2 iulie 2011

În atenția

Guvernului României

Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, România

Agenției Naționale pentru Romi, România

Programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, București

Direcției Generale de Ocupare al Comisiei Europene

Comisiei Europene, Fondul Social European

Comitetului Economic și Social European

Timișoara și Cluj, 06.07.2011

Asociația Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noștri” a avut onoarea să găzduiască în Timișoara, între 30 iunie și 2 iulie 2011 conferința internațională „**Femeile rome pentru egalitatea de șanse**”. Conferința a fost organizată în cadrul proiectului „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii”, implementat de Asociația Femeilor Țigănci "Pentru Copiii Nostri" din Timișoara în parteneriat cu Fundația Desire din Cluj, Asociația Parudimos din Timișoara, Agenția Națională pentru Romi, Primăria Timișoara, și Fundația Autonomia din Ungaria. Proiectul este co-finanțat prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013 "Investește în oameni!", Fondul Social European [<http://www.femrom.ro>].



ASOCIAȚIA
FEMEILOR ȚIGĂNCI
„PENTRU COPIII NOȘTRI”



FUNDAȚIA DESIRE



ASOCIAȚIA PARUDIMOS



PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
TIMIȘOARA



GUVERNUL ROMÂNIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU ROMI



FUNDAȚIA AUTONOMIA



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIROSDRU REGIUNEA VEST

Scopul conferinței "Femeile Rome pentru Egalitatea de Șanse" a fost promovarea rezultatelor proiectului "Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii", precum și asigurarea unui spațiu al dialogului interregional, transnațional și interdisciplinar privind atât situația femeilor rome în societatea contemporană, cât și activismul femeilor rome pentru asigurarea egalității de șanse pentru toate categoriile sociale, și în primul rând pentru persoanele defavorizate datorită etniei, genului și/ sau vârstei lor.

Invitații de onoare din partea Direcției Generale de Ocupare al Comisiei Europene, din partea Comitetului Economic și Social European, al Open Society Institute și al Central European University din Budapesta, al Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Șanse și Emanciparea Femeilor din Bratislava, al Direcției Egalității de Șanse între Femei și Bărbați de la Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, al Fundației ERSTE din România, precum și al Organismului Intermediar Regiunea de Vest al Programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane au accentuat importanța, dar și dificultatea programelor din domeniul ocupării. Într-un final, ei au apreciat rezultatele proiectului „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii” care, prin abordarea ei complexă, a reușit să acționeze pe plan local, regional și transnațional asupra mai multor factori care funcționează ca obstacole în calea afirmării egale în domeniul ocupării a femeilor și tinerilor din comunitățile de romi marginalizate.

Reprezentanții organizațiilor partenere, ai Asociației Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noștri”, ai Fundației Desire, ai Asociației Parudimos, ai Agenției Naționale pentru Romi și ai Fundației Autonomia au accentuat importanța încrederii reciproce și solidarității transetnice care a caracterizat echipa proiectului și a făcut posibilă depășirea dificultăților administrative cunoscute de-a lungul implementării sale. Prezentările lor au relevat rezultatele activităților dedicate incluziunii sociale prin care mai mult de 3000 de persoane au beneficiat de servicii de informare, consiliere, mediere, acompaniere copii și plasament la cursuri de calificare, care le-au îmbunătățit șansele găsirii unui loc de muncă și lansării unor afaceri proprii; au reamintit de importanța acțiunilor de formare și informare care au vizat schimbarea atitudinilor anti-țigănești, al tratamentului inegal și al discriminării instituționale, fiind adresate în mod direct mai multor sute de reprezentanți ai autorităților publice, angajatorilor, organizațiilor neguvernamentale și mass mediei; au prezentat cercetările derulate prin proiect rezultând în analiza critică a sistemului social-economic care produce inegalități structurale în defavoarea categoriilor marginalizate, în cunoașterea experiențelor celor din urmă în materie de muncă plătită și neplătită, precum și în recomandări privind politicile și programele pentru romi legate de nevoia asigurării accesului la muncă decentă și capacitate economică; au discutat despre importanța schimbului de experiență dintre echipele naționale și partenerul transnațional; și nu în ultimul rând au adus în atenția publicului cele trei numere ale revistei



ASOCIAȚIA
FEMEILOR ȚIGĂNCI
„PENTRU COPIII NOȘTRI”



FUNDAȚIA DESIRE



ASOCIAȚIA PARUDIMOS



PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
TIMIȘOARA



GUVERNUL ROMÂNIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU ROMI



FUNDAȚIA AUTONOMIA



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA VEST

internaționale „Nevi Sara Kali. Revista Femeilor Rome”, precum și filmele realizate în primii doi ani ai proiectului („Un proiect pentru dreptate socială”, și „Luptând pentru demnitate”).

Conferința a avut onoarea să găzduiască și reprezentante ale unor organizații neguvernamentale din România și din străinătate, cum ar fi Romani Criss din București, Centrul Amalipe din Veliko Turnova Bulgaria, Alianța Civică a Romilor din România, MONA – Fundația pentru Femeile din Ungaria, Asociația Perle Colorate din Pecs Ungaria, Drom Kotar Mestipen din Barcelona Spania, Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” din București, și Centrul Național pentru Romi din Kumanovo Republica Macedonia. Discuțiile mesei rotunde despre activismul femeilor rome au relevat faptul că ele activează în organizații locale, răspunzând nevoilor specifice ale femeilor rome și militând pentru combaterea discriminării multiple cu care ele se confruntă pe plan local, dar și eforturile și realizările lor în materie de organizare la nivel european. Conferința „Femeile rome pentru egalitatea de șanse” a fost ocazie pentru prezentarea noii rețele europene „Romnia. Romani Women United”. Precedată de mai multe inițiative internaționale anterioare, ea a fost creată recent drept răspuns la nevoia asigurării participării femeilor rome la toate nivelele decizionale, precum și la necesitatea de a crea o platformă de colaborare între activiști și activiste rome și nerome în vederea capacitării femeilor rome în toate domeniile vieții. Prezenți la conferință, membrii redacției și bordului internațional al revistei „Nevi Sara Kali” și-au exprimat decizia de a continua publicarea revistei și după finalizarea proiectului, și de a oferi prin ea un spațiu în care aceste eforturi își pot regăsi o reprezentare demnă la nivel european, și nu numai.

Dezbaterile despre rezultatele cercetărilor despre accesul persoanelor dezavantajate de etnie romă la piața muncii, despre politicile publice promovate în România, în Uniunea Europeană, precum și prin Organizația Națiunilor Unite în vederea asigurării egalității de șanse și combaterii discriminării intersecționale și multiple, precum și despre posibilitățile și limitele activismului civic au fost completate cu programe artistice. Dorim să evidențiem aici contribuția adusă la conferință de către Romani Design din Budapesta care, prin programul său neconvențional, a oferit celor peste 100 de participanți nu doar un moment de relaxare, ci a conștientizat în rândurile lor importanța socială și politică a modei în materie de recunoaștere umană și culturală.

*

În urma conferinței „Femeile rome pentru egalitatea de șanse” dorim să aducem în atenția factorilor de decizie și a unui public larg din România, dar nu numai, următoarele concluzii:



ASOCIAȚIA
FEMEILOR ȚIGĂNCI
„PENTRU COPIII NOȘTRI”



FUNDAȚIA DESIRE



ASOCIAȚIA PARODIMOS



PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
TIMIȘOARA



GUVERNUL ROMÂNIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU ROMI



FUNDAȚIA AUTONOMIA



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIROSDRU REGIUNEA VEST

- femeile rome dezavantajate nu sunt doar victime ale discriminării multiple și intersecționale, ci se afirmă ca factor activ al schimbării în favoarea promovării egalității de șanse, asigurării dreptății sociale și demnității umane, eliminării prejudecăților și tratamentului inegal, creșterii stimei de sine, afirmării independenței economice, recunoașterii culturale, și reprezentării civice și politice;
- în lumina afirmației de mai sus este nevoie ca instituțiile Uniunii Europene, precum și organismele decizionale naționale și locale să acorde șansa femeilor rome activiste de participa la luarea deciziilor și de a avea acces la poziții decizionale;
- femeile rome, împreună cu femeile de alte etnii – pe baza solidarității lor exprimate în jurul asigurării drepturilor fundamentale ale omului și activismului lor împotriva manifestărilor rasismului și sexismului atât în societatea majoritară cât și în comunitățile minoritare –, militează pentru crearea unor condiții social-economice în care toate categoriile sociale au acces egal la bunurile și serviciile oferite de societățile europene moderne;
- proiectele implementate de organizațiile neguvernamentale în domeniul ocupării pot asigura servicii persoanelor defavorizate care îmbunătățesc șansele accesului la munci decente, dar nu pot genera schimbări durabile pe piața muncii marcată de economia de piață;
- fondurile structurale puse la dispoziția statelor membre ale Uniunii Europene vor deveni instrumente ale schimbării structurale numai în măsura în care instituțiile guvernamentale centrale și locale își asumă responsabilitățile aferente și își îmbunătățesc sistemul de administrare ale acestor fonduri, și organizațiile civice sunt susținute în eforturile lor de a oferi servicii comunităților locale nevoiașe de către autoritățile publice locale și alți actori sociali (precum companii/ firme private și publice);
- demersurile organizațiilor neguvernamentale nu vor avea impact sustenabil, dacă ele nu sunt susținute și asigurate prin punerea în practică a unui sistem adecvat de protecție socială care asigură un trai decent, și înainte de toate a unei legislații a muncii care recunoaște că inegalitățile social-economice se datorează unor factori structurali, care apără drepturile angajaților, și care impune în mod consecvent asigurarea egalității de șanse și eliminării discriminării în angajare și promovare la locul de muncă printre altele prin măsuri active dedicate grupurilor dezavantajate;
- Guvernul României trebuie să asigure mecanismele legislative și instituționale în materie de asigurare a egalității de șanse în toate domeniile vieții; în acest sens, Guvernului României îi revine responsabilitatea de a reorganiza la nivel central și local instituțiile care au menirea elaborării, implementării și monitorizării politicilor publice dedicate egalizării șanselor în domeniul educației școlare, ocupării, locuirii și serviciilor de sănătate publică;



ASOCIAȚIA
FEMEILOR ȚIGĂNCI
„PENTRU COPIII NOȘTRI”



FUNDAȚIA DESIRE



ASOCIAȚIA PARODIMOS



PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
TIMIȘOARA



GUVERNUL ROMÂNIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU ROMI



FUNDAȚIA AUTONOMIA



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIPOSDRU REGIUNEA VEST

- cercetările realizate prin proiectul „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor române pe piața muncii”, precum și experiențele cumulate prin celelalte activități ale proiectului ne arată că dezavantajele și inegalitățile cu care se confruntă o persoană pe baza genului său se poate intersecta cu alte tipuri de inegalități datorate statutului său social, vârstei sale sau stigmatizării legate de etnia sa, de aceea:
 - politicile publice dedicate egalizării șanselor și combaterii discriminării trebuie să ia în considerare intersecționalitatea acestor factori, astfel încât abordarea egalității de șanse nu trebuie să se rezume la egalitatea de șanse între femei și bărbați, sau între romi și neromi, ci trebuie să ia în considerare modul în care diferitele inegalități sociale se intersectează și se suprapun;
 - pentru elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice care iau în considerare această realitate este nevoie de crearea unui organism care să aibă autoritate decizională, abilități de coordonare, capacitate financiară și expertiză profesională în domeniul egalității de șanse și al politicilor adresate grupurilor dezavantajate, de exemplu un Minister al Incluziunii Sociale și Egalității de Șanse, sau un Departament Inter-Ministerial pentru Incluziune Socială și Egalitate de Șanse;
- politicile publice și proiectele din domeniul ocupării, dedicate grupurilor dezavantajate, printre ele comunităților de romi marginalizate, trebuie să fie fundamentate pe o abordare integratoare în cel puțin trei sensuri:
 - să fie concepute în așa fel încât să acționeze asupra mai multor cauze care generează și susțin dezavantajale persoanelor de etnie romă în poziționarea lor pe piața muncii (de exemplu, educația școlară precară și segregarea școlară, condiții de locuire inumane și segregarea rezidențială, accesul inegal la servicii de sănătate, prejudecăți negative față de romi, lipsa încrederii de sine și teama asumării identității de rom);
 - politicile pentru romi din domeniul ocupării să se integreze în politicile generale dedicate îmbunătățirii gradului de ocupare ale cetățenilor, dar atât timp cât inegalitățile structurale vor persista, efortul general de îmbunătățire a accesului la muncă decentă trebuie să se completeze cu măsuri active dedicate grupurilor dezavantajate, printre ele romii care, pe lângă condițiile social-economice precare pe care le împărtășesc cu celelalte grupuri vulnerabile, se mai confruntă și cu tratamentul inegal pe baza etniei lor și cu stigmatizarea culturală;
 - toate politicile de ocupare să fie analizate din punctul de vedere al impactului lor asupra grupurilor dezavantajate, astfel încât elaborarea, implementarea și monitorizarea acestora să ia în considerare și această analiză;



ASOCIAȚIA
FEMEILOR ȚIGĂNCI
„PENTRU COPIII NOȘTRI”



FUNDAȚIA DESIRE



ASOCIAȚIA PARUDIMOS



PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
TIMIȘOARA



GUVERNUL ROMÂNIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU ROMI



FUNDAȚIA AUTONOMIA



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA VEST

- în Strategia națională pentru incluziunea romilor, care urmează să fie elaborată și implementată în România în acest an, trebuie să se integreze în mod organic perspectiva de gen, precum și perspectiva intersecționalității, astfel încât intervențiile privind îmbunătățirea condițiilor de viață, asigurarea drepturilor fundamentale ale omului și recunoașterea culturală să ia în considerare și nevoile specifice ale femeilor rome dezavantajate atât pe baza etniei, cât și pe baza genului și vârstei lor;
- datorită interdependenței factorilor care structurează condițiile în care romii săraci își trăiesc viața de zi cu zi, politicile și proiectele pentru romi trebuie să fie politici și proiecte integrate, multi-sectoriale; intervențiile în comunitățile locale trebuie să trateze toate problemele cu care acestea se confruntă pentru a implementa soluții sustenabile;
- programele care își propun incluziunea socială a romilor trebuie să acționeze nu doar în comunitățile de romi, ci și asupra populației majoritare, astfel încât pe de o parte să întărească și stima și încrederea de sine în rândurile persoanelor de etnie romă, iar pe de altă parte să elimine concepțiile culturale și practicile discriminatorii existente în rândurile majoritarilor.

Organizatorii/ organizatoarele conferinței internaționale “Femeile rome pentru egalitatea de șanse” reafirmă mesajele principale ale proiectului “Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii” (Jiekhipen andar` i diferencia. O akceso le romneango p`o foro la butiako): demnitate (ortaimos), dreptate socială (pakiaimos ande peste), muncă decentă (sukar/pakivali butyi), stimă de sine (manusheski pakiv), eliminarea prejudecăților (o ankalavimos le anglune-krisange). Mulțumind tuturor finanțatorilor pentru sprijinul acordat proiectului (Fondul Social European, Fundațiile Open Society ‘Roma Initiative’ Budapest, Fundațiile Open Society LGI ‘Making the Most of EU Funds for the Roma’), transmit factorilor de decizie concluzia sintetică a conferinței și proiectului: dezideratele formulate în Strategia-cadru privind obiectivele până în 2020 a Strategiilor Naționale de Incluziune a Romilor, asumată și de România ca stat membru al Uniunii Europene, se vor putea realiza doar prin punerea în practică la nivel național și local a unei abordări integratoare și intersecționale, în care perspectiva de *mainstreaming* se completează cu cel de *targeting*; în care toți actorii sociali își asumă principiul responsabilității împărtășite în vederea asigurării incluziunii sociale, recunoașterii culturale și capacitării politice a romilor; și care vizează asigurarea drepturilor fundamentale ale omului prin crearea unor condiții social-economice favorabile egalizării șanselor tuturor categoriilor sociale multiplu dezavantajate. Prin conferința și proiectul nostru femeile rome și-au exprimat din nou dorința și forța de a participa la acest demers.

Letiția Mark, președinta Asociației Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noștri”, Timișoara

Prof. univ. dr. Enikő Vincze, președinta Fundației Desire, Cluj



ASOCIAȚIA
FEMEILOR ȚIGĂNCI
„PENTRU COPIII NOȘTRI”



FUNDAȚIA DESIRE



ASOCIAȚIA PARODIMOS



PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
TIMIȘOARA



GUVERNUL ROMÂNIEI
AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU ROMI



FUNDAȚIA AUTONOMIA